tisch denken heeft tot stand gebracht: het heeft vaak de oogen geopend voor veel lijden onder de menschheid, en daarom is ook die strooming in het denken noodig geweest, maar daarom zijn we nog geen pessimist en zouden we niet gaarne willen onderschrijven dat de wereldorde berust op verkeerden grondslag of dat alles, op zichzelf genomen, slecht of leelijk is. In het universum en dus bijgevolg ook in de geschiedenis der menschheid, heeft alles plaats volgens vaste wetten en wij voor ons zijn ervan overtuigd, dat deze wetten de eenig goede zijn om ons te brengen op het niveau, waarop we moeten komen. We willen dus niet zeggen, dat deze oorlog een anachronisme is, of dat hij in den gang der dingen overbodig is of ons slechts lijden brengen zal! Wij kunnen en willen het niet gelooven, omdat er een verjongde, gelouterde menschheid uit verrijzen zal, die dichter bij haar doel zal wezen, dan wij. Wat dit doel zijn zal, kan niemand zeggen, maar eén ding is zeker, dat de ontwikkelingsgang der menschheid steeds stijgt, dat ze steeds haar hoogtepunt meer nabij komt. Deze wetenschap kan ons voldoende wezen en reden tot pessimisme geeft ze allerminst. We hebben in dit artikel dan ook alleen erop willen wijzen, dat we goed doen, niet al te zeer op onze beschaving te vertrouwen! En we er nog niet „trotsch" op behoeven te zijn! Het luttel beetje van ons kennen beteekent, we zeiden het hierboven reeds, tegenover het vele dat we niet kennen, niets, en straks komt een nieuwe theorie, een nieuwe wijsbegeerte en werpt onze stelsels omver. En wanneer het in den gang van het heelal, waarvan wij toch deel uitmaken, noodzakelijk is, dat we nog een leerschool als deze oorlog is, doorloopen, dan getuigt het wel van zelfoverschatting, dat wij ons nù reeds voor beschaafd houden! Want dit sluit meer in, dan we ooit naar buiten getoond hebben!

C. S. W.

De kerkgang der Polen in Lida op Paaschmorgen. Aan den ingang der kerk een oude bedelaar met een crucifix.

ONTGOOCHELING

DOOR CISSY VAN MARXVELDT

Dahlia's en mooie roze!" riep de bloemenventer langs de straat. „Dahlia's en mooie roze," herhaalde hij, de bloemen omhooghoudend, toen hij een wit figuurtje naar zich toe zag trippen. Betty Verschure bleef aarzelend stilstaan. Zou ze wat bloemen koopen? Ze was slecht bij kas; ze had al zooveel geld uitgegeven voor koekjes, een pijpenrek, sigaretten — La Hollande, waar Tom zooveel van hield — en nu nog bloemen ook! Maar 't zou zoo feestelijk staan, en ze had Tom toch ook in vier weken niet gezien. Dan waren bloemen juist leuk, gezellig, hoewel mannen dat toch nooit zoo voelden. „Kom, dame, de heele bos voor vijftig cent," drong de venter, een bouquet rood-fluweelige dahlia's omhooghoudend.

„Nee," zei Betty, „'k heb liever rozen. Wat kosten die?"

„Roze?" De man haalde een bouquetje zoetgeurende bloemen uit zijn mand. „Hier hebt u tien stuks voor veertig cent."

„Veertig cent?" zei Betty onthutst.

„Ja, wat dacht u dan? Ze koste mezelf zooveel."

De man keek zoo eerlijk, en Betty durfde niet dingen, en de bloemen geurden zoo sterk-verleidelijk. . . .Ze strekte haar hand er naar uit. „Goed, geef ze dan maar hier." Ze telde haar veertig cent neer in de groezelige hand van den man, die, aan zijn pet tikkend, beleefd zei: „Dank u dame," om dan direct weer zijn roep „Dahlia's en mooie roze" uit te galmen.

Betty liep naar huis. Eerst berekende ze in zichzelf, hoeveel ze die maand nog zou kunnen uitgeven. 't Was een bitter schijntje hoor. Ze moest vreeselijk zuinig zijn, ze kon zich niets extra's meer veroorloven, en de nieuwe das, die ze had gedacht te koopen, die zou ze. . . .Midden in haar overpeinzingen schoten plots haar gedachten uit in een blijden jubel naar den komenden avond. Hoe kòn ze nog denken aan geld en dassen, terwijl ze over een paar uur Tom al zien zou, Tom, die vier weken weggeweest, en nu eindelijk, eindelijk weer terug was. Ze voelde zich inwendig groeien van blijdschap. 't Was alsof een vogeltje in haar binnenste zong, als wilde 't haar geluk uitgalmen. Haar voeten tripten lichter over de straat; haar oogen, die zooeven zorglijk-bekommerd rechtuit gestaard hadden, straalden weer blij in het smalle, onregelmatige gezicht, waarvan juist de oogen, de heldere, oprechte, levensblije oogen, de bekoring uitmaakten.

Toen ze thuiskwam op haar pensionkamer vond ze de tafel al gedekt. Ze at haastig, ze had geen trek en ze wilde na den eten tijd hebben, veel tijd om zich langzaam te kleeden, zich met zorg klaar te maken, zooals ze altijd deed wanneer Tom zou komen. En nu had ze hem in geen vier weken gezien! De juffrouw ruimde de tafel af, terwijl zij in de alkoof de rozen, die ze zoolang in haar lampetkan gezet had, bijpuntte. Ze had geen zin de zeurige, vervelende praatjes van haar juffrouw aan te hooren, en ze toonde zich ijverig bezig, zacht neuriënd, terwijl ze voorzichtig de bloemen hanteerde, af en toe liefkoozend strijkend over de satijnige rose blaadjes.

Ze zuchtte oolijk, toen de juffrouw het tafellaken weggeborgen had in het buffet, en langzaam met den ouden verveloozen dienbak de kamer uitschoof. „Hè, Goddank, die is af." Toen gooide ze rits-rats haar witte japon uit. Tom zag haar niet graag in het wit. Ze zou haar hel-blauwe zijden blouse aantrekken met den donkeren geplisseerden rok. Dat flatteerde. In haar kimono vulde ze haar lampetkan opnieuw onder het gangfonteintje, liet dan dartel het water plassen in haar waschkom. Rozig van het frissche wasschen, lachte ze zichzelf toe in den spiegel: „Dag malle meid. Ja, ik weet wel, waarom je zoo blij bent. Je behoeft voor mij geen geheimpjes te hebben hoor! 't Is alleen omdat Tom weer in de stad is, en omdat Tom vanavond bij je komt. . . ."

Terwijl ze nog keek in den spiegel, verdoften haar oogen onwillekeurig, verstrakte haar gezicht. Als de avond maar geen teleurstelling werd! Ze had er zich zooveel van voorgesteld, dan viel het licht tegen. Maar kom, ze zou niet aan een voorgevoel toegeven. Toch, zij alleen wist, hoe down ze soms kon zijn na een avond met Tom. Hoe ze vaak uren, uren snikte in de sombere, donkere alkoof, diep drukkend haar hoofd in de kussens, om het geluid van haar wilde snikken te temperen. Zij alleen wist het. Tom niet. Hem toonde ze alleen den glans van haar vroolijke oogen, hem gaf ze alleen den rijkdom van haar zonnigen lach. Want Tom hield niet van melancholieke, huilende vrouwen, en ze wilde in elk opzicht een goede kameraad voor hem zijn. Een goede kameraad! Moedeloos haalde Betty den kam door 't bruine haar. Zou ze nooit meèr voor hem kunnen worden dan dat? Zou er ooit een tijd komen, waarin ze hem zou kunnen geven haar innige liefde, die haar geheele leven beheerschte? Soms vond ze den toestand, zooals hij was, onhoudbaar. Maar steeds wist ze, dat ze alles, alles beter zou kunnen dragen, dan Tom te moeten missen. En dan zocht ze vol optimisme de lichtpuntjes op in de toekomst; Tom hield wel niet van haar, maar er was toch ook geen ander, en wie weet, of niet eèns de ongekend-zalige dag zou aanbreken, waarop hij zou bemerken, dat zijn gevoel voor haar niet meer het gewone vriendschapsgevoel was. En dan. . . .

Haar gedachten, volgend denzelfden cirkelgang van altijd, bleven hier rusten. Haar oogen staarden peinzend, verlangend uit naar dien dag, die misschien eens komen zou. . . .En haar gezicht leek vermoeid, alsof er reeds op weerspiegeld werd het geluk, het groote, intense geluk, dat dan haar deel zou zijn. . . .

Een schel deed haar opschrikken. 't Was bij zevenen, om acht uur zou Tom komen. Haastig nu stak ze heur haar op, kleedde zich aan met nerveuze, drukke bewegingkjes. Dan ging ze theewater opzetten, daarvoor zorgde ze altijd zelf. Ze had een eigen theetafeltje, en het was veel gezelliger zelf voor de thee te zorgen, dan verplicht te zijn het pensions-gootwater te drinken. Ze schoof een kleine tafel bij in het hoekje. Toms stoel aan den eenen kant, den hare daartegenover. Op het tafeltje zette ze de koekjes klaar en de sigaretten en het aschbakje met de lucifers. Ze was toch blij dat ze rozen gekocht had, want toen ze neerzakte in haar stoeltje, wachtend, tot het water zou koken, en rondkeek in de kamer, zooals ze altijd deed, wanneer Tom zou komen, om te zien, of alles wel in orde was, toen troffen haar

Een Russisch priester-aalmoezenier.

Een bejaard Joodsch-Russisch echtpaar.